

Maastricht, 21 maart 2016

Betreft: vragen ex. Artikel 48 RvO omtrent actualiteiten Tihange + bijlage van 25 punten

Geacht college,

In een verzamelbrief van 8 maart 2016 van het Ministerie van VWS heeft Minister Schippers de Tweede Kamer geïnformeerd over jodiumprofylaxe. In deze brief schrijft zij onder meer:

"In de eerste ringen rond de kerncentrales heb ik al eerder tabletten beschikbaar gesteld aan veiligheidsregio's voor predistributie aan burgers. De tabletten worden dan al uitgedeeld aan omwonenden terwijl er geen directe dreiging is van een incident waarvoor de tabletten nodig zijn. Zeeland heeft predistributie uitgevoerd tot 10km rond de kerncentrale in Borsele en 20km rond Doel (conform de oude interventiewaarden). Twente heeft dit ook gedaan voor de ring rond de kerncentrale in het Duitse Emsland. Daarmee zijn de meeste mensen die tot de doelgroep behoren in de eerste ringen voorzien van jodiumtabletten. Het gaat in de eerste ringen om mensen tot 40 jaar en zwangere vrouwen (voor het ongeboren kind). Boven een leeftijd van 40 jaar bestaat er op basis van wetenschappelijk onderzoek geen meerwaarde van het slikken van jodiumtabletten.

Na overleg met de betrokken partijen gaat mijn voorkeur voor de tweede ring (tot 100 km) uit naar een combinatie van predistributie en distributie op het moment van een verwachte uitstoot van radioactief jodium. De doelgroep in de 100 km zone betreft mensen tot 18 jaar en zwangere vrouwen. De schildklier van (ongeboren) kinderen is gevoeliger voor radioactief jodium, waardoor ook op grotere afstand, bij een geringere blootstelling, jodiumtabletten effectief kunnen zijn. Ik heb opdracht gegeven om samen met de betrokken partijen een distributie- en implementatieplan op te stellen. Dit plan zal zoveel mogelijk aansluiten bij reeds bestaande distributiepunten, zoals apotheken en GGD'en."

Zoals bekend is in Zuid-Limburg na lobby vanuit onze provincie op aandringen van GroenLinks een decentrale opslag van jodumpillen gerealiseerd en is vervolgens door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg een distributieplan van jodumpillen naar apotheken gerealiseerd. Er is bewust niet ervoor gekozen om jodiumtabletten preventief onder de bevolking uit te delen, omdat men ervoor bevreesd is dat mensen op het moment dat het misgaat in Tihange en/of Doel de jodiumtabletten te vroeg, te laat of op andere wijze onjuist innemen, zodat de werking ervan teniet gedaan wordt. En men verwacht dat de overhandiging van de tabletten in een apotheek met bijgaande instructie verkeerd gebruik van de tabletten kan voorkomen.

In Aken is in het najaar van 2015 vanuit een beweging van artsen evenwel een stevige oproep aan de lokale overheid gekomen om ervoor te zorgen dat jodiumpillen preventief uitgedeeld worden aan huishoudens, kinderopvang, basisscholen, middelbare scholen, hogescholen en universiteiten (zie: <http://www.aachener-nachrichten.de/lokales/aachen/warnung-vor-tihange-aerzte-verteilen-jod-1.1202906>). Daar, kortom, waar de jodiumpillen het hardst nodig zijn wanneer het misgaat in één van de Belgische kerncentrales. Men heeft daar namelijk becijferd dat een nucleaire wolk met gebruikelijke wind in slechts drie uur de stad Aken (op 65 km van Tihange) kan bereiken, en is van mening dat dit volstrekt niet voldoende is om de jodiumpillen én verspreid te krijgen onder apotheken én deze te verstrekken aan de volledige doelgroep, die daarvoor en masse naar de apotheek moet. Zoals u weet ligt Maastricht op slechts 40 km van Tihange, hetgeen het tijdsbeslag waarin een en ander zich dient te voltrekken des te beperkter is (maximaal twee uur). De Aachener Zeitung meldde op 15 december 2015 dat Aken daadwerkelijk over gaat tot verspreiding van jodiumpillen onder scholen (zie: <http://www.aachener-zeitung.de/lokales/aachen/tihange-aachen-will-jodtabletten-an-schulen-verteilen-1.1248517>).

GroenLinks is van opvatting dat zeker in het geval van kinderopvang, basisscholen, middelbare scholen, hogescholen, universiteiten, ziekenhuizen, huisartsenposten en verloskundigenpraktijken het argument van een gebrek aan instructie op het moment van inname geen sprake kan zijn. Op al deze locaties waar sprake is van nagenoeg permanente aanwezigheid van (kwetsbare) mensen in de doelgroep waarvoor jodiumpillen werking hebben, zijn immers ook professionals aanwezig die voorzien kunnen worden van de juiste instructie betreffende de inname van jodiumpillen. Dit voorkomt een chaos bij de apotheken op het moment dat mensen het meest gevaar lopen.

Op grond hiervan heeft de fractie van GroenLinks voor u de navolgende vragen:

1. Hoeveel mensen wonen er in Maastricht en Zuid-Limburg die vallen onder de doelgroep voor wie inname van jodiumpillen bij een kernramp geschikt is (kinderen en volwassenen tot 40 jaar en zwangere vrouwen)?
2. Bent u het met de fractie van GroenLinks eens dat het onbegrijpelijk is dat Minister Schippers in de tweede ring (waarvan wij thans volgens de geldende regelgeving onderdeel uitmaken, ondanks de geringe afstand tot Tihange) slechts wil voorzien in jodiumprofylaxe voor kinderen en zwangere vrouwen, en dat zij daarmee de (jong)volwassenen tot 40 jaar (niet zijnde zwangere vrouwen) uitsluit? Zo nee, waarom niet?
3. Bent u bereid er bij de Minister van VWS op aan te dringen dat zij binnen een straal van 100 km van de ons omringende kerncentrales voorziet in jodiumprofylaxe voor de volledige doelgroep (dus alle mensen tot 40 jaar en

zwangere vrouwen)? Zo ja, kunt u de gemeenteraad op de hoogte houden van uw inspanningen in dezen? Zo nee, waarom niet?

4. Bent u bereid in navolging van Aken de plannen rondom preventieve jodiumprofylaxe in Maastricht/Zuid-Limburg te heroverwegen en over te gaan tot preventieve verstrekking van jodumpillen i.c.m. een gedegen instructie aan huishoudens, kinderopvang, basisscholen, middelbare scholen, hogescholen, universiteiten en – voor zover dat niet reeds het geval is – ziekenhuizen, huisartsenposten, verloskundigenpraktijken, en overige instituten waar mensen met geestelijk of lichamelijke beperkingen leven ? Zo ja, op welke termijn denkt u dit te kunnen realiseren? Zo nee, waarom niet?
5. Jodumpillen worden nu door Den Haag gepresenteerd als zijnde een totaal beschermingsmiddel tegen de gevolgen van een kernramp. Het betreft echter maar een klein deel van de bevolking en maar één van de vele soorten kanker die men kan oplopen door bestraling. Bent u bereid hierover duidelijk voorlichting te geven opdat de bevolking zich bewust wordt van het feit dat een jodiumtablet geen 'wondertablet' tegen bestraling na een kernramp is? Zo ja, hoe gaat u dat doen? Zo nee, waarom niet?

Op 10 maart 2016 werd in de media gemeld dat Doel 1 en Doel 2 pas tegen het jaar van sluiting (2025) bestand zullen zijn tegen aardbevingen (zie: <http://www.hln.be/hln/nl/6756/Kernenergie/article/detail/2643005/2016/03/10/Doel-1-en-2-pas-afdoende-bestand-tegen-aardbevingen-in-sluitingsjaar-2025.dhtml>). Uit de in 2011 naar aanleiding van de kernramp in Fukushima uitgevoerde stresstests was al gebleken dat ook in Tihange er niet wordt voldaan aan de hiervoor geldende normen.

Op grond hiervan heeft de fractie van GroenLinks voor u de navolgende vragen

6. Bent u het met GroenLinks eens dat de Belgische kerncentrales van Tihange en Doel pas op een zodanig laat moment bestand gemaakt worden tegen aardbevingen, dat dit in verband met de thans geplande sluitingsdatum geen zin meer heeft? Zo ja, bent u bereid – al dan niet via onze regering in Den Haag of via de ANVS – hieromtrent opheldering te vragen aan de Belgische regering c.q. het Federaal Agentschap Nucleaire Controle en de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de gemeenteraad? Zo nee, waarom niet?

Op 11 maart 2016 werd door de Duitse regering erop gewezen dat de Belgische kerncentrales filters c.q. gefilterde overdrukventielen missen, die voorkomen dat radioactieve lucht naar buiten komt als er hoge druk moet worden verminderd (zie

onder meer: <http://www.dichtbij.nl/maastricht/regio/artikel/4232649/belgische-kernreactoren-missen-filters.aspx>).

Op grond hiervan heeft de fractie van GroenLinks voor u de navolgende vragen:

7. Hoe duidt u deze informatie van de Duitse regering? Bent u het met GroenLinks eens dat dit een zorgelijk bericht is en zo ja, bent u bereid – al dan niet via onze regering in Den Haag of via de ANVS – hieromtrent opheldering te vragen aan de Belgische regering c.q. het Federaal Agentschap Nucleaire Controle en de uitkomsten hiervan terug te koppelen aan de gemeenteraad? Zo nee, waarom niet?

Op 4 maart 2016 antwoordde Gouverneur Bovens op mondelinge vragen van Statenlid Rossel dat "Nederland wel goed voorbereid is op een kernramp" (zie:

<http://www.1limburg.nl/gouverneur-nederland-wel-goed-voorbereid-op-kernramp>).

Wij vragen ons af waar Gouverneur Bovens een zodanig boude uitspraak op baseert.

De Süddeutsche Zeitung meldde op 10 maart 2016: "*Oberbürgermeister Marcel Philipp lässt Verkehrskonzepte für den Evakuierungsfall prüfen*". Ook gaat men in Duitsland (meer in het bijzonder de regio Aken) veel verder met de plannen rondom jodiumpillen dan in Zuid-Limburg, zoals in de voorgaande vragen 1 t/m 5 reeds is vermeld. Een van de aanleidingen voor de Akense daadkracht waren "zestig vragen" van de Aachener Aktionsbündnis gegen Atomenergie over zaken die geregeld zouden moeten zijn voor het geval dat een kernramp in onze omgeving optreedt. Wij hebben deze punten samengevat in een bijlage van 25 punten, van welke wij veronderstellen dat deze niet geregeld zijn in Maastricht en Zuid-Limburg.

Op grond hiervan heeft de fractie van GroenLinks voor u de navolgende vragen:

8. Gelet op de bijlage van 25 punten, deelt u de opvatting van Gouverneur Bovens dat Nederland beter is voorbereid op een kernramp dan België en/of heeft u enig idee waar hij deze wetenschap vandaan haalt? Zo nee, kunt u daar navraag naar doen en ons inlichten? Zo ja, kunt u ons daarvan op de hoogte brengen?
9. Bent u het met GroenLinks eens dat het een illusie of zelfs volstrekt onmogelijk is om alle onderdelen van de bijlage van 25 punten (of zelfs maar een fractie daarvan) goed geregeld te krijgen? Zo ja, deelt u de opvatting van GroenLinks dat hieruit des te meer de noodzaak blijkt dat de gevaarlijke kerncentrales van Tihange en Doel zo snel mogelijk gesloten worden, voordat daar een ramp optreedt, die ons als overheid in feite volkomen machteloos, en de meest kwetsbaren onder onze burgers volkomen hulpeloos laat?
10. Wat gaat u eraan doen om – al dan niet met de bijlage van 25 punten als onderbouwing richting onze gesprekspartners in Den Haag en Brussel – de

BINNENGEKOMEN
TEAM DOCUMENTSERVICES
D.D. 21-03-2016
NO. 2016-10397

GEMEENTERAADSFRACTIE

MAASTRICHT

Gert-Jan Krabbendam

Coen van der Gugten

Marlise Korsten

Hans Passenier

GROENLINKS

sluiting van de kerncentrales in Tihange en Doel zo snel mogelijk te
bewerkstelligen?

Wij zien uw antwoorden met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet, namens de fractie van GroenLinks Maastricht,

Gert-Jan Krabbendam, fractievoorzitter

Bijlage van 25 punten

Zaken die ten minste in beeld en geregeld zouden moeten zijn voor een allesomvattende voorbereiding op een mogelijke kernramp (i.c. in de omgeving van Maastricht, dus in Tihange of Doel), waarvan tevens de veronderstelling is dat die op dit moment in Maastricht en Zuid-Limburg niet (goed) geregeld zijn.

1. Evacuatieplannen in algemene zin (o.a. verkeerstechnische plannen en prioriteitstelling), afgestemd op eventuele evacuatieplannen in de regio (bijvoorbeeld in Aken) in verband met interregionale verkeerskundige bewegingen.
2. Plannen omtrent hoe en waar naartoe scholen worden geëvacueerd in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel. Scholen beschikken over protocollen hoe hiermee om te gaan, bijvoorbeeld in het geval dat ouders hun kinderen willen komen ophalen wanneer is afgekondigd dat er voor een nucleaire wolk geschild dient te worden. Scholen zijn hierover geïnformeerd. Dergelijke situaties c.q. een dergelijke evacuatie wordt op regelmatige basis geoefend, waarbij onderwijzers, kinderen en ouders daaraan deelnemen of op de hoogte worden gesteld.
3. Plannen omtrent hoe en waarheen (hoog)zwangere vrouwen, en in het UMC opgenomen patiënten (waaronder meer specifiek patiënten in kritieke toestand) worden geëvacueerd in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel. Een dergelijke evacuatie wordt op regelmatige basis geoefend.
4. Plannen omtrent hoe en waar naartoe bewoners van verpleeghuizen, seniorentehuizen, mensen die thuis verpleegd worden en mindervaliden worden geëvacueerd in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel. Een dergelijke evacuatie wordt op regelmatige basis geoefend. Het is bekend waar mensen die niet zelfstandig kunnen reageren in geval van een kernramp wonen/verblijven.
5. Plannen omtrent hoe en waar naartoe bewoners van het asielzoekerscentrum (thans gevestigd in Overmaze) worden geëvacueerd in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel. Een dergelijke evacuatie wordt op regelmatige basis geoefend.
6. Plannen over hoe migranten en de andere duizenden inwoners van onze stad die de Nederlandse taal niet machtig zijn worden geïnformeerd over maatregelen die genomen worden bij een kernramp in onze omgeving.

7. Hulpdiensten als brandweer, politie, ziekenhuizen en overige geneeskundige diensten beschikken over het juiste materieel, kennis en capaciteit voor het moment dat een kernramp in Tihange en/of Doel optreedt. Deze diensten beschikken ook over protocollen over hoe om te gaan met kernramp in Tihange en/of Doel. De hulpdiensten weten wat er in een dergelijk geval van hen wordt verwacht en individuele hulpverleners zijn daarvan op de hoogte. Er zijn voldoende hulpverleners opgeleid om te worden ingezet bij een kernramp.
8. Er vinden onder de Maastrichtse en Zuid-Limburgse hulpdiensten op regelmatige basis oefeningen plaats ter voorbereiding op een mogelijke kernramp in ons leefgebied.
9. Er is duidelijkheid over de vraag of bij een kernramp in Tihange en/of Doel ook de vrijwilligers van de brandweer en/of andere hulpdiensten tot inzet worden verplicht en zo ja: het is duidelijk waarop deze verplichte inzet is gebaseerd en vrijwilligers van de hulpdiensten zijn daarvan op de hoogte. Zo nee: het wordt verzekerd dat in het geval van een kernramp met proporties van 7 op de INES-schaal voldoende capaciteit van mensen bij de hulpdiensten bestaat en er is duidelijkheid over de vraag hoe snel een dergelijke hoeveelheid hulpdiensten paraat kan zijn.
10. Er is in de arbeidsvoorwaarden en arbeidsverzekeringen van hulpverleners rekening gehouden met de gevolgen van inzet bij een kernramp.
11. Er is duidelijkheid over de vraag in hoeverre medewerkers van hulpdiensten die in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel zijn ingezet in de omgeving van Maastricht/Zuid-Limburg (zelf) dienen te bewijzen dat eventuele stralingsziekten (zoals kanker) ten gevolge van hun inzet of woonachtigheid in het rampgebied zijn opgetreden, dan wel dat hier ruimhartig mee wordt omgesprongen.
12. Het is bekend hoe veel vrouwen van vruchtbare leeftijd en/of zwangere vrouwen werkzaam zijn bij de hulpdiensten en hoe wordt omgegaan met de inzet van deze vrouwen in het geval van een kernramp in de omgeving van Maastricht/Zuid-Limburg. Verzekerd dient te zijn dat met name de zwangere medewerkers van de hulpdiensten vrijgesteld worden van inzet bij een kernramp.
13. Er wordt in het geval van een langdurige inzet van de Zuid-Limburgse hulpdiensten in verband met een kernramp gezorgd voor vervangers in shifts. Het is duidelijk uit welke regio deze vandaan dienen te komen en er is zekerheid dat deze hulpverleners voldoende opgeleid en getraind zijn voor inzet in een nucleair rampgebied. De betreffende (individuele) hulpverleners van buiten onze regio zijn hiervan zelf ook op de hoogte.

14. Er komt binnen afzienbare tijd – zoals enkele jaren geleden is toegezegd vanuit onze eigen regio – een grootschalige grensoverschrijdende kernrampoefening met Belgische en Duitse bestuurders en hulpdiensten.
15. De app die jaren geleden zou worden gemaakt onder verantwoordelijkheid van de Veiligheidsregio Zuid-Limburg om in geval van een kernramp Euregionale bestuurders met elkaar te laten communiceren is getest en klaar voor gebruik.
16. Het is goed gesteld met de talenkennis van de Waalse, Belgisch-Limburgse, Nederlands-Limburgse en Duitse hulpdiensten wanneer zij in het geval van een kernramp in Tihange en/of Doel gedwongen worden tot samenwerking. Er is duidelijkheid over de vraag in welke taal wordt gecommuniceerd en er wordt verzekerd dat op het moment waarop het ergst denkbare gebeurt geen taalkundige miscommunicatie ontstaat.
17. Er wordt verzekerd dat in de volledige Euregio (dus ook aan de andere zijde van de Nederlandse grens) ook in vakantietijd voldoende menselijke capaciteit bestaat voor het geval dat een kernramp optreedt in Tihange en/of Doel, zodat capaciteitsproblemen bij anderen niet leiden tot problemen bij de bureaus.
18. De toegezegde verbetering van de informatievoorziening naar onze regio vanuit de kerncentrales van Tihange en Doel is gerealiseerd. Deze contacten tussen de kerncentrales en de Veiligheidsregio Zuid-Limburg worden op regelmatige basis geoefend.
19. Er zijn decontaminatie-eenheden voor de gevallen dat na evacuatie terugkeer mogelijk blijkt. Er is duidelijkheid over de vraag hoeveel eenheden dit zijn, waar zij zijn gevestigd, hoe zij zijn uitgerust en wat de leeftijd is van hun uitrusting.
20. Er is bekendheid omtrent de kosten van de planvorming en voor het paraat en naar aanleiding van de laatste inzichten up-to-date houden van de hulpdiensten met betrekking tot de inzet in verband met een potentiële kernramp in de omgeving van Maastricht/Zuid-Limburg. Voor deze kosten wordt dekking gevonden, liefst bij veroorzakers ENGIE Electrabel en de Belgische overheid als veroorzakers van de noodzaak voor het maken van deze kosten.
21. Er is duidelijkheid c.q. een raming van hoe hoog de financiële schade in Maastricht/Zuid-Limburg zal zijn indien een kernramp in Tihange en/of Doel plaatsvindt. Hiermee wordt bedoeld: persoonlijke schade door stralingsziekten en/of andere aan een kernramp en daarmee gepaard gaande chaos optredende letsels, schade aan persoonlijke eigendommen, waardeverlies van onroerend goed, financiële schade aan de economie (o.a. door stillegging van bedrijven of

door nucleaire contaminatie van gewassen en vee), dit alles over de looptijd van meerdere decennia.

22. Er is duidelijkheid over hoe de onroerend-goedpositie van de gemeente Maastricht is geregeld in het geval van een kernramp in de omgeving van onze gemeente. Er worden maatregelen getroffen om in zo'n geval een de facto faillissement van onze gemeente te voorkomen of op te lossen.

23. Burgers die beschikken over onroerend goed c.q. een eigendomswoning in zijn voldoende zich ervan bewust c.q. geïnformeerd welke financiële gevolgen voor hen een kernramp heeft, waarbij zij mogelijk voor korte of langere tijd niet kunnen terugkeren naar hun woning waar zij hypotheekaflossingen op dienen te verrichten. Ook banken zijn hierover geïnformeerd en voldoende op de hoogte.

24. Er is een regeling voor burgers die – ondanks dat na een eerdere evacuatie het sein 'veilig' voor terugkeer gegeven wordt – weigeren om terug te keren naar hun (eigendoms)woning, waarbij zij al dan niet aanspraak kunnen maken op een vergoeding dan wel in elk geval weten waar zij aan toe zijn. Indien noodzakelijk wordt deze problematiek bij onze regering in Den Haag onder de aandacht gebracht.

25. Er wordt bewerkstelligd dat ENGIE Electrabel en de Belgische overheid overgaan tot volledige dekking van de schade die optreedt bij een kernramp in een van de Belgische kerncentrales (op dit moment is ENGIE Electrabel slechts voor een bedrag van maximaal € 1,2 miljard verzekerd, hetgeen slechts een fractie is van de financiële schade die optreedt bij een kernramp in Tihange en/of Doel). De rekening hiervoor wordt in elk geval niet bij de (Nederlandse/Euregionale) belastingbetaler gelegd, die dan immers dubbel slachtoffer zullen worden van zo'n kernramp. Indien noodzakelijk wordt deze problematiek – al dan niet door tussenkomst van onze regering in Den Haag – bij de Belgische regering onder de aandacht gebracht.